Maa- ja metsätalousvaliokunta LAUSUNTO

MmV@eduskunta.fi 27.11.2025 Dnro 450/2025

Maa- ja metsätalousvaliokunta perjantai 28.11.2025 klo 09.00 / HE 173/2025 vp / Lausuntopyyntö

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI METSÄSTYSLAIN MUUTTAMISESTA, HE 173/2025 VP

Paliskuntain yhdistys kiittää arvoisaa valiokuntaa mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia. Esityksen taustalla on luontodirektiivin muutos suden (Canis lupus) suojeluaseman osalta. Esityksen mukaan metsästyslaista poistettaisiin säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Suden rauhoitusajasta ehdotetaan säädettäväksi metsästysasetuksessa. Lakiin tehtäisiin myös teknisiä muutoksia. Muutosehdotus on pääpiirteissään perusteltu ja kannatettava, ottaen huomioon pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman, jonka mukaan suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä ja että jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Esitys tukee hallitusohjelman kirjauksia.

Kaikkien suurpetojen määrät Suomessa ovat kasvaneet ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet elinkeinon kannalta *täysin kestämättömälle* tasolle (kuva 1). Samaan aikaan porojen teurasmäärät ovat romahtaneet (kuva 2). Vuonna 2000 suurpetojen tappamia poroja löydettiin koko poronhoitoalueelta 2804, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 6474, mikä merkitsee peräti 131 prosentin kasvua vahinkomäärissä. Vain pieni osa petojen tappamista poroista löydetään. Petovahinkokertymät ovat heikentäneet merkittävästi siitosporojen jalostusta, romahduttaneet teurasporojen määrät ja horjuttaneet koko elinkeinotoiminnan ketjua. Petovahingoista aiheutuu paliskunnille ja poronomistajille mittavia kustannuksia, kuten jatkuva paimennustarve, raatojen etsintä, löytymätön hävikki ja petojen poistotoimet vahinkoperusteisilla luvilla. Tilanne aiheuttaa elinkeinolle voimakkaasti kasvavaa taloudellista ja sosiaalista kuormitusta, paikoin täydellisen toivon menetyksen.

Ainoa keino vähentää vahinkoja, porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on maasuurpetokantojen leikkaaminen.

Käyntiosoite: Koskikatu 33 A 1
Postiosoite: PL 8168, 96101 ROVANIEMI
Puh: (016) 331 6000
Fax: (016) 331 6060
etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi
www.paliskunnat.fi
Y-tunnus 0192404-5

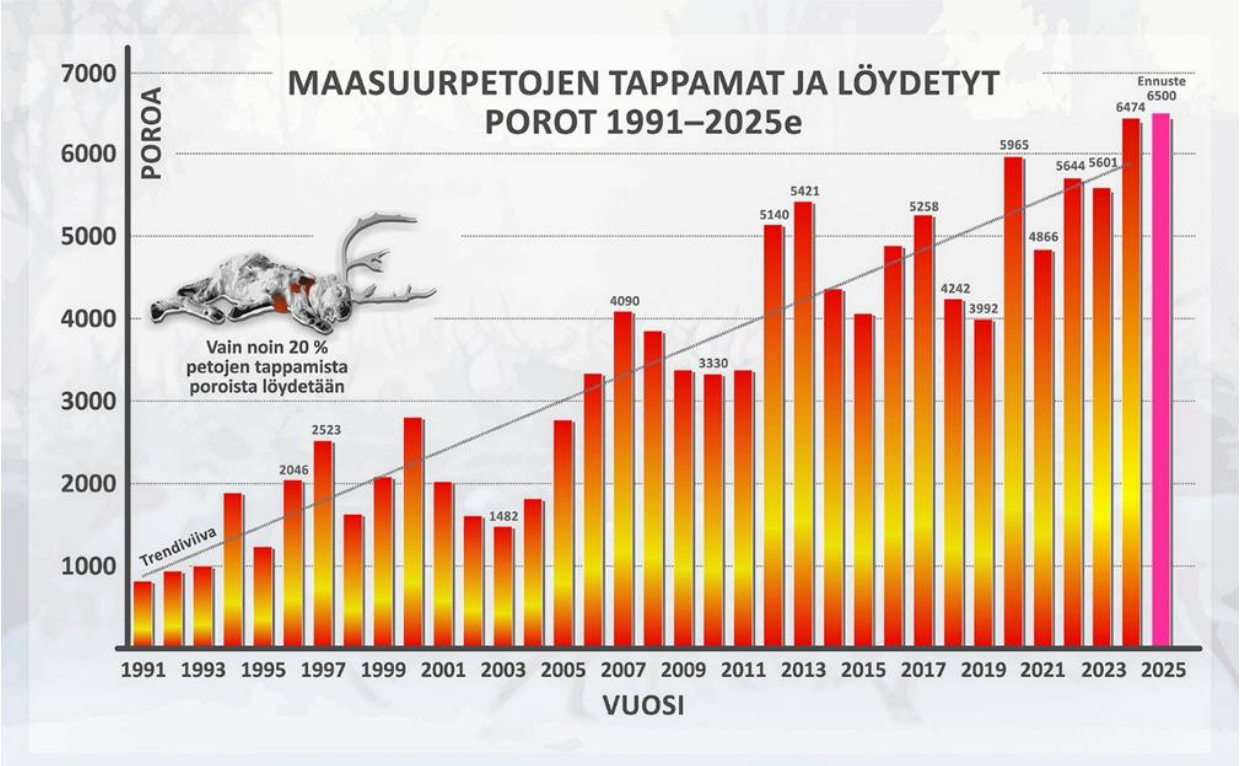

Kuva 1. Pedon tappamina löydetyt porot 1991–2024, vuosi 2025 ennuste.

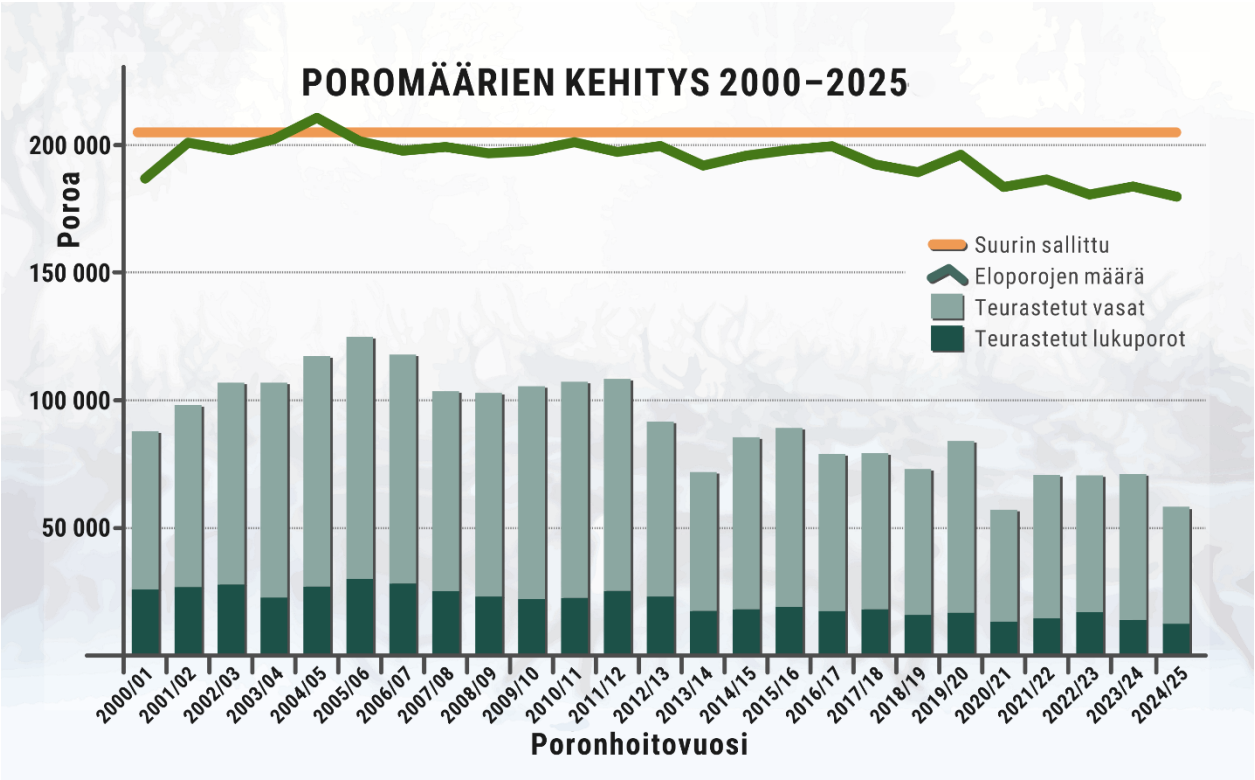

Kuva 2. Poromäärien kehitys poronhoitovuosina (1.6.–31.5.) 2000/2001–2024/2025.

Suden ja muiden suurpetojen kannanhoidollinen metsästys mahdollistettava

Suden ja muiden suurpetojen (karhu, ilves, ahma) kannanhoidollisen kiintiömetsästyksen käyntiin saaminen koko Suomessa nopeasti on erittäin tärkeää. Poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen kasvavien suurpetokantojen paine siirtyy poronhoitoalueelle lisäten porovahinkoja ja vaikeuttaen poronhoidon toimintaedellytyksiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan hillitä petokantojen kasvua ja vähentää poronhoitoalueelle vaeltavien yksilöiden määrää. Metsäpeuran suojelun osalta ja porovahinkojen leikkaamiseksi kannanhoidollinen metsästys erityisesti poronhoitoalueen läheisyydessä Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla on tärkeää. Ahman kanta-arvion tarkkuuteen on kiinnitettävä huomiota ja laji on saatava nopealla aikataululla kannanhoidollisen metsästyksen pariin.

Kannanhoidollisen metsästyksen rinnalla tulee säilyttää vahinko- ja turvallisuusperusteinen poikkeuslupamenettely vahinkoa tai vaaraa aiheuttavien petojen poistamiseksi riistakeskuksen tai poliisin luvalla koko maassa. Käyttämätön kannanhoidollinen lupa ei saa estää todellisten vahinkoja aiheuttavien eläinten poistopyyntiä samalla alueella ja samaan aikaan.

Vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämisen käytäntöjä tulee edelleen joustavoittaa ja prosessia nopeuttaa, jotta vahinkokertymien muodostumiseen voidaan tehokkaasti puuttua. Erityisen nopeasti tulisi reagoida ennaltaehkäisevästi susilaumoihin. **Poikkeuslupia myönnettäessä tulee kiinnittää huomiota siihen, että pelkkä samaan aikaan käynnissä oleva alueellinen kiintiömetsästys ei ole "muu tyydyttävä ratkaisu" ja tämä on syytä kirjata metsästyslakiin.**

Poronhoitoalueen susitilanteesta

Viime vuosien aikana susien määrä poronhoitoalueella on kasvanut voimakkaasti, mikä näkyy lisääntyvinä vahinkokertyminä ja kesäajan vasahävikkinä heikentäen voimakkaasti poroelinkeinon tulosta. Suden jäljiltä löydettyjen porovahinkojen määrä on kasvanut 300 % 2000-luvun alusta, ja Ukrainan sodan alkamisen jälkeen tilanne eskaloituu poronhoitoalueella edelleen (kuva 3). Poronhoitoalueen itärajaa vasten Murmanskin alueen susien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti.[1]

Sudentappamia poroja löydettiin vuonna 2024 1143 kpl ja niiden korvausarvo oli 1,58 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 susivahinkoja on löydetty 27.11. mennessä **1995 kpl**. Korvausmäärältään tämä tarkoittaa 2,79 miljoonaa euroa. Korvausmäärissä ei ole huomioitu suden osuutta vasahävikistä. Merkittävä osa sudentappamista poroista jää löytymättä erityisesti sulan maan aikaan, joten lumentulon viivästyminen syksyllä 2025 on osaltaan vaikeuttanut tilannetta.

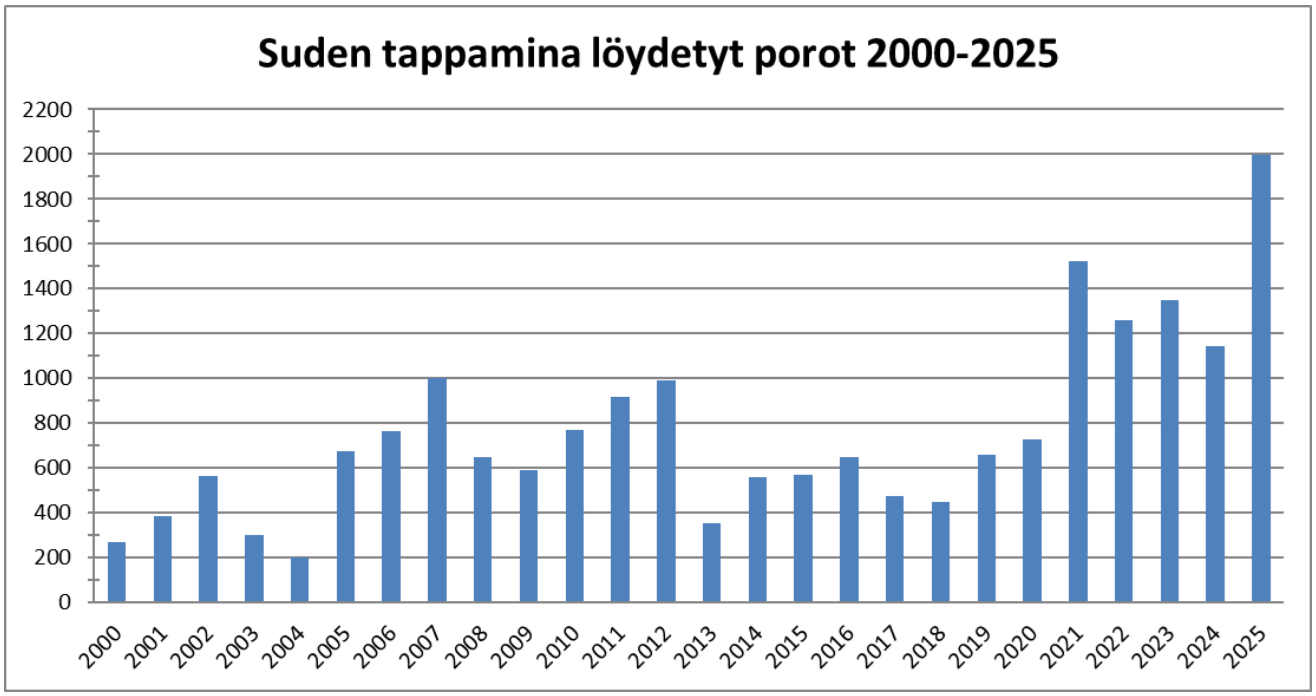

Kuva 3. Suden tappamina löydetyt porot 2000–2025.

Iso osa poronhoitoalueella tavatuista susista on muualta sinne siirtyneitä. Uusi ilmiö on reviirien ja laumojen ilmaantuminen poronhoitoalueelle, mitä on hallittu vahinkoperusteisin luvin. Susia siirtyy poronhoitoalueelle sekä eteläisestä Suomesta että naapurimaista. Erityisesti Venäjältä saapuu tällä hetkellä poikkeuksellisen paljon susia poronhoitoalueelle.

Suurpetotutkija Ilpo Kojolan mukaan suden lisääntymiskyky on varsin suuri, minkä vuoksi kannan kasvu on nopeaa ilman säätelytoimia. Suomen susipopulaatio hyötyy erityisesti runsaasta ravintotarjonnasta, mikä luo susille suotuisat lisääntymisolosuhteet. Viime vuosina susimäärä ja niihin liittyvät porovahingot ovatkin kasvaneet poikkeuksellisen suuriksi. Kojolan mukaan Venäjältä saapuneet sudet ovat vaikuttaneet merkittävästi poronhoitoalueen tilanteeseen, ja susialueiden painopiste on siirtynyt pohjoisemmaksi. Vuosista 2022–2023 lähtien poronhoitoalueella vahinkoperusteisesti kaadettujen susien määrä on noussut noin 50:een vuodessa, kun aiempina vuosina vastaava luku oli vain 10–20. DNA-analyysien perusteella noin 80 prosenttia vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla kaadetuista susista oli peräisin Venäjältä.[1,2]

Suden suotuisan suojelun tasosta

Maa- ja metsätalousministeriön tuoreeltaan asettama suden suojelun viitearvo 273 yksilöä on otettava välittömästi uudelleen tarkasteluun. Arvon asettaminen perustuu osaltaan jo vanhentuneisiin tietoihin eikä ota huomioon Venäjältä tulevaa dispersaalia. Venäjän populaatio voidaan EU:n suotuisan suojelutason laadinnan ohjeistuksen mukaan ottaa Suomessa huomioon.

Lopuksi

Poroelinkeino on ajautunut petovahinkotilanteen vuoksi paikoin todelliseen, koko ajan eskaloituvaan kriisiin. Paliskuntain yhdistys kannattaa nyt esitettyä lakimuutosta, mutta haluaa kiinnittää arvoisan valiokunnan huomiota siihen, että ratkaisuja vaikean petovahinkotilanteen hallitsemiseksi on etsittävä aktiivisesti ja nopealla aikataululla jatkossakin.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelijat, lisätiedot: Hanna Nurmi, hanna.nurmi@paliskunnat.fi, +358 16 331 6000; Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858958

Emeritusprofessori, suurpetotutkija Ilpo Kojolan referoinnit:

[1] https://yle.fi/a/74-20151735 Ukrainan sota räjäytti Murmanskin alueen susikannan kasvuun – susia on tullut rajan yli Suomeen poikkeuksellisen paljon.

[2] Saario-Kuikko, T. (10.10.2025). Sudet tulevat itärajan yli suoraan porobuffettiin. Jahtimedia. Saatavilla: https://jahtimedia.fi/luonnossa/ukrainan-sota-kiihdyttaa-susien-vaellusta-suomeen.